

Sparen en bewaren

EN...
aan iedereen

Laten zien!

©guusenguusje.nl
december 2014

Colofon

Auteur: Ada van Hoof

Illustraties: Ada van Hoof

Financiering:

- Rabobank,
- Polderhuis Westkapelle,
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- Stichting Guus en Guusje

Wat staat er in dit boekje?

Iets verzamelen of sparen is leuk. Je kan er veel van leren. Maar het is nog leuker om dat aan andere mensen te laten zien. In dit boekje lees je hoe je een eigen museum kan maken. Je leert iets over sparen en bewaren.

Bladzijde

4	Wat is sparen?
6	Wat is bewaren?
7	Waarom bewaar je?
8	Wat is cultuur?
9	Wat is traditie?
10	Tastbaar: hoe bewaar je?
12	Niet tastbaar: hoe bewaar je?
14	Wat vind jij belangrijk?
16	Tips
18	Wat is een archief?
20	Wat is een bank?
22	Wat is een museum?
23	Kindermuseum
25	Wat is er te zien?
31	Wie komen er kijken?
32	Waar is de expositie?
33	Wanneer is de expositie?
34	Wie doet wat?
35	Even op een rij.
36	Vrienden van Guusje

Wat is sparen?

Dit boekje is voor kinderen die graag willen laten zien wat ze mooi vinden, wat ze belangrijk vinden, waar ze van houden. Eerst gaan we iets vertellen over sparen.

Sparen betekent dat je steeds meer wilt hebben van iets dat je al hebt: geld, speelgoedauto's, knikkers, voetbalplaatjes, vriendjes en vriendinnetjes....

Elly spaart kleine beeldjes, omdat ze die zo ontzettend lief vindt. Mark spaart postzegels, vooral de postzegels waar gebouwen op staan. De tweeling Nick en Naomi sparen dierenfoto's en hun oma dierenbeeldjes. Jenny spaart knuffelbeesten en Sven autootjes.

De buurman heeft een detector en hij zoekt kogels in de duinen, hij heeft dozen vol. Vroeger vond hij ook wel eens een helm of een granaat. Die staan nu allemaal in een museum in een speciale vitrine.

Vroeger spaarde de moeder van Mandy oude blikken. Op een gegeven moment had ze er geen plek meer voor en toen heeft ze de blikken netjes in kasten op zolder gezet. **Nu** staan ze in een museum.

Wat spaar jij?

Wat is bewaren?

Wat je spaart wil je ook bewaren. Bewaren doe je voor later, dingen die je belangrijk vindt, dingen die je echt niet kwijt wilt raken!

Sommige dingen worden meer waard, als ze ouder worden, zoals speelgoed van heel vroeger.

Sommige dingen zijn veel waard omdat ze zeldzaam zijn. Sommige dingen zijn in geld niet veel waard maar wel héél veel waard voor je gevoel (zoals je knuffel).

Dingen zoals een oud speelgoedautootje kan je vastpakken. Foto's en schilderijen vertellen een verhaal, dat kun je ook vasthouden. Dat noemen we **tastbaar**.

Er zijn ook dingen die mensen bewaren die **niet tastbaar** zijn, Familie Kerstfeest, de Paashaas, taal, dialect, spelletjes en mode. Dit alles kun je **Cultuur** noemen.

Waarom bewaar je?

Er zijn mensen die alles bewaren. Soms ligt hun huis zo vol met alles wat ze bewaren, zo vol dat ze niet eens de trap op kunnen omdat de treden ook vol liggen.

Maar je kan ook dingen bewaren, voor als je het een keer nodig hebt. “Wie wat bewaart, die heeft wat” zei oma vroeger altijd. En dus kon zij alles vinden als ze iets nodig had. Lapjes, knopen, oude stekkers, lege doosjes, lintjes en cadeaupapier. Alles zat in doosjes, in laden, in zakken.

Waarom wil jij bewaren wat je spaart?

Wat is cultuur?

Cultuur is door mensen gemaakt. Het woord cultuur wordt gebruikt om een heleboel verschillende dingen te beschrijven die in een land, regio of provincie plaatsvinden.

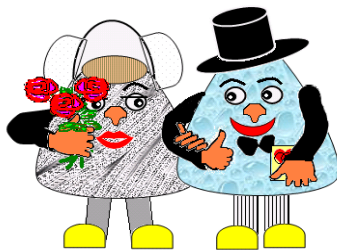

De taal, de godsdienst en de tradities zijn overal anders. In Zeeland en Brabant, in Nederland en in andere landen. Elk land en elk volk heeft zijn unieke eigen cultuur.

De Indianen droegen vroeger verentooien. Ze dansten rond een totempaal om hun goden te eren. Nu doen ze dat voor toeristen: om geld te verdienen en zo de cultuur te bewaren.

Kleding hoort ook bij cultuur. Vroeger droeg iedereen klederdracht. Dat was toen de cultuur. Nu wordt klederdracht alleen gedragen bij speciale feesten en is de spijkerbroek cultuur.

Cultuur is ook buiten te vinden. Denk aan monumenten, oude boerderijen, dijken en heuvels, straatnamen, kerken en molens.

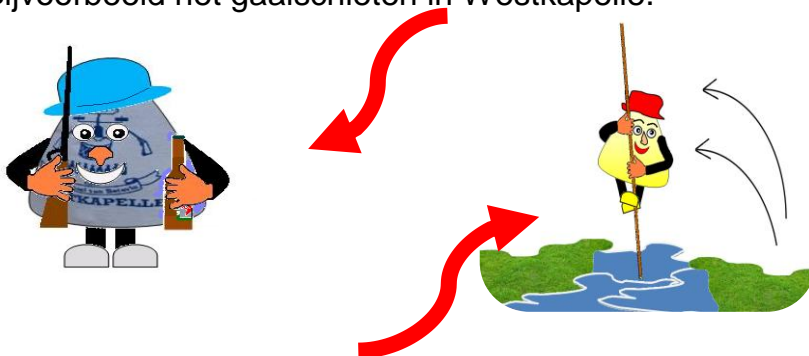
Wat is traditie?

Nog een moeilijk woord voor iets wat **niet tastbaar** is, is traditie.

Een **traditie** is een gebruik dat iedereen in een bepaald gebied kent. Een gewoonte die vaak al eeuwenlang in een bepaald land, gebied of regio plaatsvindt.

Bijvoorbeeld het gaaischieten in Westkapelle.

Maar ook het fierljeppen in Friesland is een traditie, net als Sinterklaas en carnaval in Brabant en Limburg.

Feesten in het Christendom (Pasen, Pinksteren, Kerst) en de Islam (Suikerfeest) zijn tradities.

Al deze gebruiken, gewoontes, sporten, feesten noemen we tradities.

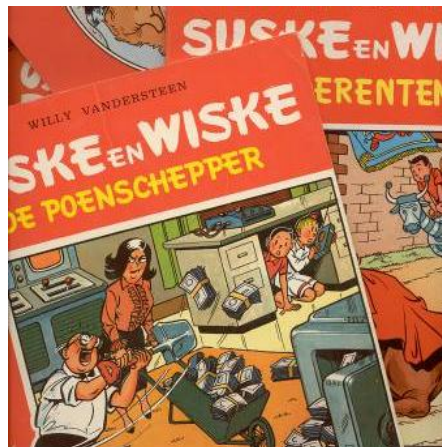
Hoe bewaar je?

Je kan voorwerpen op verschillende manieren bewaren, in dozen, in potjes, in enveloppen, zelfs in de grond in een kuil.

Er zijn dingen die niet tegen vocht kunnen: oom Piet bewaart schroeven en spijkers in zijn vochtig schuurtje, maar die zijn allemaal roestig. Daar heb je dus eigenlijk niets meer aan.

Boeken moet je proberen netjes te houden, niet in schrijven, geen krullen of vouwen in de bladzijde. En natuurlijk de kaft erop laten zitten.

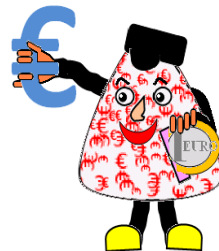
Dingen van stof, zoals je knuffel, moet je eerst wassen en drogen. Dan in een doos of plastic zak opruimen.

Papier moet je droog in een doos of map bewaren, anders komt er schimmel in.

Bloemen moet je eerst in een boek tussen de pagina's plat gedrukt drogen. Daardoor verdwijnt het vocht en kun je later de bloemen in een plakboek plakken.

Geld bewaar je in een spaarpot, of in een portemonnee. Je kan geld ook bewaren op een spaarbank.

Hoe bewaar je?

Hoe bewaar je cultuur en tradities?
Hoe bewaar je natuur? Hoe bewaar je
geschiedenis? Dat kan op een aantal manieren.

Overlevering:

- Dit betekent dat er over gepraat wordt. Opa vertelt iets tegen zijn zoon, jouw vader. Jouw vader vertelt het tegen jou en jij vertelt het later weer aan jouw kinderen.
- Het betekent ook dat iets voorgedaan wordt. Jouw oma deed voor hoe ze de appeltaart maakte. Jouw moeder heeft dat van haar geleerd. Nu leert je moeder aan jou hoe je dat kan doen. Jij leert het later aan jouw kinderen.

Vastleggen:

Dit betekent dat een speciale gebeurtenis opgeschreven wordt, of getekend, of gefotografeerd, of gefilmd. Andere mensen kunnen dan bijvoorbeeld later lezen of bekijken over wat er nu gebeurt.

Behouden:

- Dit betekent dat je ervoor zorgt dat mensen niet alleen **nu** iets kunnen maken of doen, maar ook in de **toekomst**. Bijvoorbeeld zorgen voor de natuur, voor dieren die dreigen uit te sterven.

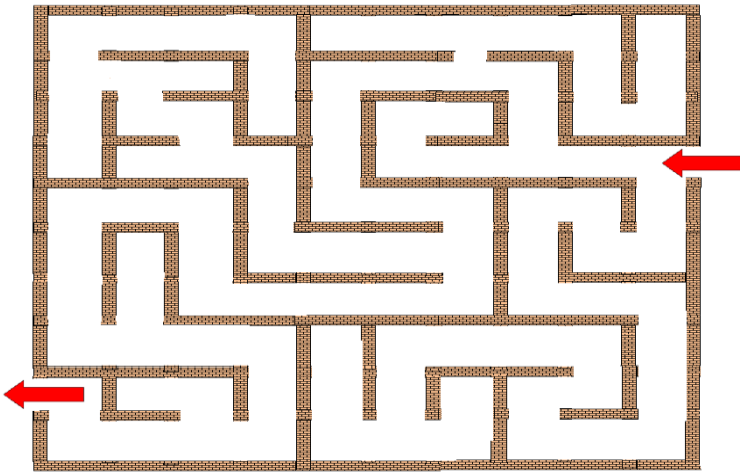
Iets goed bewaren is belangrijk, zeker als je het nooit kwijt wilt raken. Want... als je het wilt pakken, moet je het wel kunnen vinden.

Dus goed opruimen en **niet verstoppen**.

Je moet geen doolhof maken van je kamer en je kasten. Want voor je het weet, ben je de weg kwijt.

En wat je wilde bewaren!

Het is ook goed om later te weten hoe oud iets is. Schrijf op bladzijde 14 en 15 nog eens op, wat je wilt bewaren voor later. Schrijf ook de antwoorden op bij de vragen.

Wat vind jij belangrijk?

Noem een voorwerp dat je wilt bewaren.

Wat is het **voorwerp**?

Hoe oud is het?

Waarom wil je dat bewaren?

Wanneer heb je het gekregen of gevonden?

Hoe ga je dat bewaren?

Waar en hoe bewaar je het?

Wat vind jij belangrijk?

Noem iets uit jouw omgeving, iets wat jij belangrijk vindt.

Wat is dat? (cultuur, traditie, natuur)

Hoe oud is het?

Wanneer heb je dit gezien of gehoord?

Waarom wil je dit bewaren?

Hoe wil je dit bewaren?

Tips

Hieronder staan een paar tips voor het bewaren.

- Wil je iets in dozen stoppen? Schrijf op de doos wat er in zit.
- Tekeningen en brieven kun je in een mooie map opruimen, dan kreukt het niet.
- Schrijf achterop foto's namen van mensen die op de foto staan, waar de foto is gemaakt en de datum.
- Bij digitale foto's kun je de foto's opslaan in mappen. Geef je map een naam zoals Vakantie2014.
- Schrijf zelf verhalen over wat je meemaakt. Houd een dagboek bij. Dat kan later nog eens iets betekenen, denk aan het Dagboek van Anne Frank.

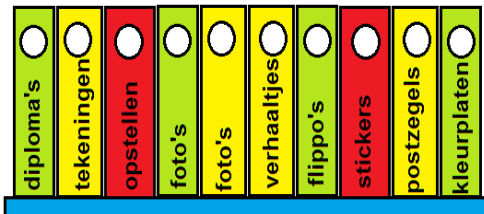
Schrijf ook tips op van jezelf of van anderen.

Nieuwe tips:

Wat is een Archief?

Iedereen heeft een archief. Jij bewaart misschien een mooie verjaardagskaart die je van je oma en opa hebt gekregen. Of je bewaart een foto toen je nog een baby'tje was, je vriendenboekje, een liefdesbrief, je zwemdiploma of je schoolrapport. Het is leuk om er weer eens naar te kijken of te lezen. Niet alleen zijn het leuke herinneringen maar het kan ook belangrijk zijn. Met je zwemdiploma kun je bewijzen dat je ook echt kunt zwemmen en op je schoolrapport staat aan het eind van het jaar dat je naar een volgende groep mag.

**Goed
bewaren
dus!**

Hoe ouder je wordt, hoe meer belangrijke papieren je nodig hebt om te laten zien dat je iets kunt of hebt. Bijvoorbeeld je schooldiploma of een bewijs dat je een huis hebt gekocht. Dit soort belangrijke dingen noem je 'documenten' en alles bij elkaar noem je 'archief'.

Voor de mensen die werken voor de gemeente is het ook belangrijk om documenten te bewaren. Kort nadat je bent geboren gaat je vader of iemand anders die bij je geboorte was naar iemand in het gemeentehuis om een officieel document te ondertekenen.

Wat is een Bank?

Bijna iedereen in Nederland heeft een bankrekening. En dat is ook helemaal niet gek, want als je een bankrekening opent, kun je zelf sparen en krijg je meestal een leuk cadeautje. Zo'n bankrekening is natuurlijk hartstikke handig. Als je er je spaargeld op zet, krijg je er wat extra geld bij, jaarlijks krijg je rente. En ook heb je een pasje. Je kunt er je geld mee storten en vaak ook pinnen. Een bank doet van alles.

Banken

Banken zijn uitgevonden in de 17e eeuw, dat is ongeveer vierhonderd jaar geleden. Voor die tijd brachten de mensen hun geld vaak naar de goudsmid om te bewaren.

Zo'n goudsmid had meestal een stevige kluis. Na een tijdje kwam de goudsmid erachter dat al dat geld daar maar lag te liggen. Terwijl er andere mensen waren die het goed konden gebruiken. Hij kon die mensen geld lenen. Ze betaalden het dan later terug, met rente.

Dat wil zeggen: ze betaalden altijd iets méér terug dan ze hadden geleend. Natuurlijk was het uitgeleende geld niet van de smid zelf, maar van andere mensen die het hem in bewaring hadden gegeven. Die mensen kregen dus ook een deel van de rente.

En zo werkt het eigenlijk nog steeds: als je geld op je spaarrekening zet, krijg je rente. En als je geld leent van de bank, moet je rente betalen.

Sparen

Banken maken betalen makkelijk. Zo makkelijk dat je wel eens zou willen dat je méér geld had om al die leuke spullen te kunnen kopen: een iPod, een mp3-speler, een spelcomputer, een mountainbike en ga zo maar door. Dat kan niet allemaal ineens. Daarvoor moet je sparen. Misschien heb je zelf thuis ook een spaarpot of een spaarvarken. Slimmer is het om een spaarrekening te openen. Op die rekening zet je telkens het geld dat je even niet nodig hebt. En er komt nog rente bij. Bij die rekening krijg je een pas om geld te storten op je rekening. Je zakgeld kan je natuurlijk ook sparen.

Wat is een museum?

In een museum wordt het verleden bewaard. Maar vandaag en morgen moeten ook bewaard blijven. Dat gebeurt in een museum.

Er zijn musea voor zeldzame schilderijen, bijzondere foto's, oude voorwerpen en boeken. Maar ook nieuwe dingen kun je in een museum vinden, zoals moderne kunst.

Er is zelfs een wegwerpmuseum!

In elk museum kun je voorwerpen zien die mensen bewaard en gespaard hebben. Een museum wil mensen iets vertellen, iets laten zien. Mensen gaan naar een museum om te kijken en iets te leren.

Mensen kunnen kijken naar:

- Schilderijen
- Foto's
- Filmpjes
- Kunst
- Voorwerpen
- Documenten, boeken
- Landkaarten

Mensen kunnen leren over:

- Geschiedenis
- Een stad of dorp
- Een kunstenaar
- Een verzameling
- De natuur en dieren

Kindermuseum

Wil je zelf een museum maken, of samen met vriendjes van school of in de buurt?

Als je zelf een kindermuseum gaat maken, moet je eerst over een paar dingen nadenken en ze opschrijven.

Het is moeilijk om alleen een museum te maken. Dus zoek een paar kinderen erbij met wie je dat samen kan doen. Misschien wel met de hele school!!!

Museum met de **school**

Laten we eens kijken wat je kan doen als je een kindermuseum maakt met de hele school, of met een paar klassen.

- Groep 1 en 2 maken knutselwerkjes.
- Groep 3 en 4 nemen een belangrijk voorwerp mee wat zij voor de toekomst willen bewaren.
- Groep 5 en 6 laten zien welke talenten zij hebben. Ze laten dan iets zien dat bij dat talent hoort (zoals een voetbal, een foto, een instrument, een zelf gebakken taart of een zelf gemaakt schilderij).
- Groep 7 en 8 maken een monument van herinnering.

Expositie Taarten

Al deze dingen bij elkaar vormen de collectie van het Kindermuseum.

De tentoonstelling noemen ze in een museum de Expositie. Als de kinderen allemaal een eigen gebakken taart meenemen, dan is het een Expositie Taarten.

Als je een Kindermuseum maakt met nichtjes en neefjes, dan moet je iets anders verzinnen. Bijvoorbeeld:

- Oma's en opa's zoeken oude foto's voor de expositie.
- Vaders, moeders, tantes en ooms zoeken voorwerpen van vroeger.
- De kinderen maken schilderijen.

Zo maak je een **Familie museum**

1. Wat is er te zien?

Voorwerpen

Er zijn allerlei soorten voorwerpen.

- Gebruiksvoorwerpen (bijvoorbeeld gereedschap, huishouden, speelgoed)
- Voorwerpen die iets over het verleden vertellen (bijvoorbeeld scherven, stenen)

Dit zijn koeienhoorns.
De Vikingen gebruikten die
als drinkbeker.

Dit is een oude poststempel.
Daarmee zette de postbode een
stempel op de postzegel.

Een voorwerp is iets wat je vast kan pakken met je handen, MAAR pas op... in een museum mag dat niet. Dit soort **voorwerpen** noemen ze in een museum **objecten**.

Dit is een riem van een Franse brandweerman. Hij gaf zijn riem aan een Engelse soldaat. Dat deed hij omdat hij eten had gekregen toen hij honger had.

Hoe laat je voorwerpen in het Kindermuseum zien?

Een bijzonder voorwerp (object) kun je apart zetten met een lichtspotje er op. Dezelfde soort voorwerpen kunnen ook dicht bij elkaar gezet worden, onder glas of achter een hek.

Alleen

Samen

De bezoekers van het museum willen ook graag wat meer weten over de dingen die ze zien.

Die informatie geven we erbij, op een kaartje.
Hieronder zie je een voorbeeld.

Object: Typemachine

Eigenaar: het Polderhuismuseum

Wanneer gemaakt: ongeveer in 1930

Waar is het voor? Het werd gebruikt om brieven te typen.

Kunst en documenten

Wat je ook in een museum kan laten zien is kunst en documenten, foto's en film.

- Kunst: bijvoorbeeld beelden, foto's, kleding, sieraden, schilderijen, houtsnijwerk.
- Documenten: bijvoorbeeld landkaarten, brieven, rapporten, affiches

Dit zijn oude sieraden voor mannen, die droegen ze als een soort riem. Dat noemen ze 'broekstukken'.

Dit is een schilderij van Mondriaan. Het is de vuurtoren van Westkapelle.

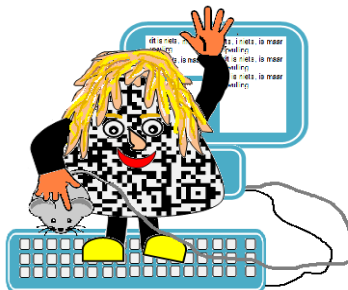
Dit is een foto van een groep kinderen in de kleren die zij voor de oorlog droegen.

Hoe laat je kunst en documenten in het Kindermuseum zien?

Een document is bijvoorbeeld een brief, of een rapport of een affiche / poster. Een document is meestal belangrijk voor de persoon van wie het is.

Daarom kan je er ook een foto van maken en de foto laten zien. Dan weet je zeker dat er niets met het echte document kan gebeuren.

Met een computer is dat tegenwoordig niet zo moeilijk.

Een bijzonder schilderij kun je nog beter laten zien als je er een lichtspotje op richt.

De bezoekers van het museum willen ook graag wat meer weten over de schilderijen die ze zien. Die informatie geven we erbij, op een kaartje.

Naam schilderij:

Naam schilder:

Wanneer gemaakt:

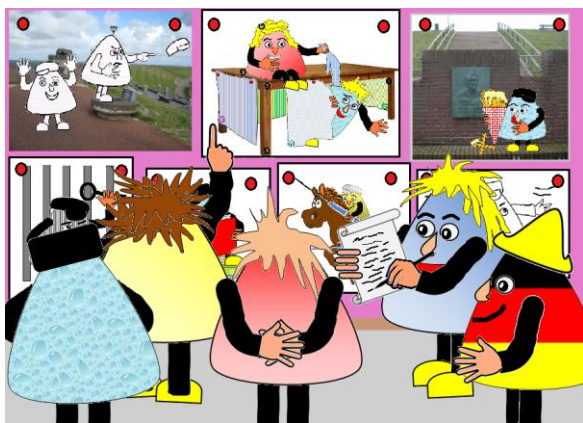
Wat zie je?

Foto en film

Vroeger maakte je foto's met een ander soort camera dan nu. Er zat een filmrolletje in en daar moest nog van alles mee gedaan worden vóór je de foto's kon bekijken. Tegenwoordig heb je camera's waarmee je alles direct kan bekijken.

Ook films zijn niet meer zo moeilijk. Tegenwoordig kan je met bijna elk mobieltje een filmpje maken. Kijk maar eens op YouTube.

Hoe laat je foto's en films in het Kindermuseum zien?

Je kunt een foto gewoon uitprinten op papier of op fotopapier. Als je een foto inlijst ziet de foto er nog mooier uit. Hang alles wel netjes op. Boven of onder elkaar, naast elkaar, samen beslissen.

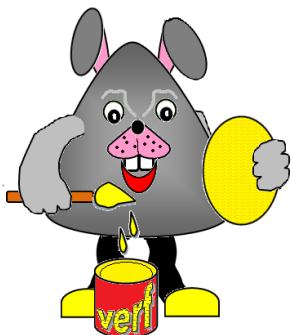
Een filmpje kun je op een TV laten zien, of op een computerscherm. Hiervoor heb je wel apparaten nodig en CD's of DVD's waar de filmpjes op staan. Een filmpje in een museum duurt nooit langer dan 6 of 7 minuten. Na 7 minuten willen de meeste mensen weer doorlopen.

Denk aan **Kort en Krachtig**.

Cultuur en tradities

Het is misschien wel een goed idee om in het kindermuseum één traditie goed te laten zien. Bijvoorbeeld Paashaas:

- De Paashaas
- Eieren schilderen
- Paastak

Als alle kinderen iets laten zien en beschrijven dan heb je een mooie traditie **vastgelegd**.

Bedenk hieronder een andere traditie die je kunt laten zien. Denk ook na over de manier waarop je dat laat zien aan de bezoekers.

Traditie:

Manieren van laten zien:

2. Wie komen kijken?

Voor een expositie van het Kindermuseum kun je veel verschillende mensen uitnodigen:

- Kinderen van school
- Ouders, broertjes, zusjes, opa's, oma's
- De meester, de juf
- Belangrijke mensen (van de krant, de burgemeester)

Je kunt een uitnodiging maken en een affiche. Want reclame maken is belangrijk!

Kindermuseum

**Expositie van(datum) tot
..... (datum)**

Open vanuur tot uur

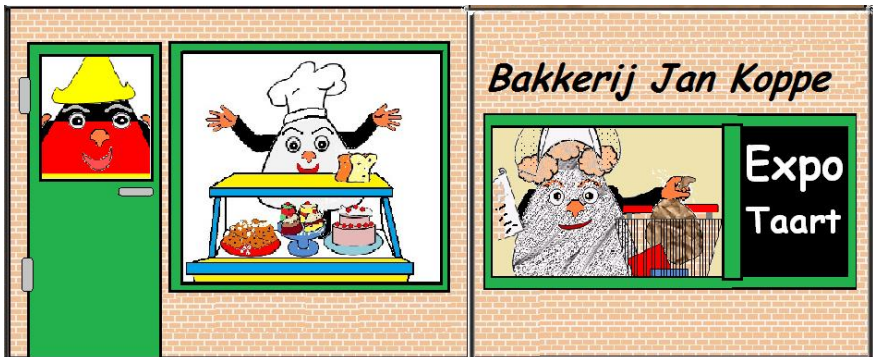
**Waar:.....
(adres)**

3. Waar is de expositie?

Als het Kindermuseum met school gemaakt wordt, dan kan de expositie in de school zelf zijn, of in een sportzaal, in een clubhuis, gemeenschapshuis, zelfs in een kerk. En heel misschien wel in een echt museum.....

Het Kindermuseum van vriendjes of familie kun je misschien wel thuis maken, of in een garage van iemand.

Maar misschien ook wel in een winkel, zoals bijvoorbeeld de expositie Taarten in de bakkerij.

Waar wil jij de expositie van het Kindermuseum houden?

4. Wanneer is de expositie?

Het Kindermuseum is natuurlijk overdag open.

Wat moet je afspreken:

- Welke datum wordt het Kindermuseum geopend?
- Welke datum sluit het museum weer?
- Hoe laat begint het overdag?
- Tot hoe laat is het overdag open?

Met wie moet je dit allemaal afspreken:

- Met elkaar, de kinderen die meehelpen
- Met de meesters en de jufs als het op school is
- Met de familie als het een familiemuseum wordt.

NATUURLIJK OOK

...met degene van wie de expositieruimte is.

5. Wie doet wat?

➤ **Tijdens de voorbereiding**

Je moet eerst de dingen goed voorbereiden. Dat moet je met elkaar bespreken en taken verdelen. Ook de meester en de juf helpen mee.

- Een uitnodiging maken
- Een affiche maken
- Briefjes maken bij de voorwerpen
- De voorwerpen netjes in de expositierekken zetten
- De pers uitnodigen
- Een opening verzinnen

➤ **Tijdens de opening & expositie**

Dan gaat de expositie open. Ook dan moet er een en ander gedaan worden:

- Iemand opent de expositie
- Opletten dat niemand aan de voorwerpen komt (suppoost)
- Mensen ontvangen, de bezoekers de weg wijzen (waar staat alles, kapstok, WC)
- Bezoekers iets te drinken geven
- Vragen of mensen het gastenboek willen tekenen

➤ **Opruimen en napraten**

Na de expositie gebeurt er ook van alles:

- Iedereen neemt de eigen dingen mee naar huis
- De ruimte waar de expositie was, moet opgeruimd worden.

Even op een rij

Alle stappen om een museum te maken

- Maak met iemand samen een plan voor je museum. Een goed idee is om samen te praten over wat je wilt laten zien in je museum.
- Zoek een mooie plaats voor je museum.
- Maak een plattegrond voor je museum. Wat komt waar? Als je weet hoe groot de ruimte is kun je beter bedenken wat er allemaal gemaakt moet worden.
- Zorg dat je een expositie hebt.
- Richt de expositie in.
- Zorg ervoor dat alles goed te zien is. Als bezoekers iets niet aan mogen raken, zorg er dan voor dat het niet kan.
- Maak entreekaartjes en vergeet niet om reclame te maken.

Waar let je op?

1. Wat is er te zien?
2. Wie komen er kijken?
3. Waar is het museum?
4. Wanneer is de expositie (= tentoonstelling)?
5. Wie doet wat?

Véééél plezier!

Vrienden van Guusje

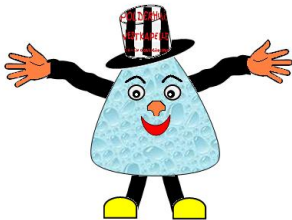
Websites van vrienden van het Kindermuseum

www.cultuurfonds.nl

www.guusenguusje.nl

www.polderhuiswestkapelle.nl

www.rabobank.nl

www.zeeuwsarchief.nl

de Bibliotheek

www.bibliotheek-overzicht.nl